

LITERATURA STŘEDOVĚKÝCH PRÁVNÍCH ŠKOL
V RUKOPISECH KAPITULNÍ KNIHOVNY OLOMOUCKÉ

Rozpravy ČSAV, řada společenských věd,
ročník 70, sešit 7, Praha 1960, stran 87.

Rukopisný fond kapitulní knihovny olomoucké, čítající více než šest set převážnou většinou středověkých a humanistických kodexů, byl až dosud probádán jen z nepatrné části. Jen několika badatelům — a byla mezi nimi velká jména vědy světové (Wattenbach, Pertz, Kuttner) i významní domácí znalci rukopisů (Dudík, Patera, Sedlák) — se podařilo dostat od dřívější správy knihovny povolení ke studiu a informovat vědeckou veřejnost o některých kodexech v knihovně uchovaných. Avšak i to málo, co bylo vyneseno na světlo, ukázalo, že tu je ukryto velké bohatství děl filosofických, theologických a právnických, jakož i množství literatury polemické, které by mohlo ve značné míře rozhojnit dosavadní znalosti a přinést další doklady o vysoké kulturní úrovni našich zemí ve středověku.

Skutečně také již první výsledky nového badatelského úsilí, umožněného otevřením fondu vědecké veřejnosti, ukázaly znovu, že tu máme jednu z našich nejdůležitějších rukopisných sbírek, dosahujících velkého významu pro různé obory historického bádání. Stačí se jen zmínit o nálezů nového znění Břetislavových Dekretů z r. 1039, které otiskl V. Vaněček z rkp. C. O. 230¹ a které je významným doplňkem pramenného základu pro nejstarší české dějiny státu a práva.

Systematické využití celé knihovny bude však možné až po sestavení úplného a podrobného katalogu, který ovšem může být výsledkem teprve usilovné a soustředěné práce vědecké. Je nanejvýše potěšující okolnost, že tato práce je v proudu a že skutečně v době snad již dohledné se dočkáme díla, které se bude moci postavit čestně po bok velkým katalogům pražských knihoven Truhlářovu, Podlahovu a Bartošovu.

Dosavadní bádání nad rukopisy olomoucké kapitulní knihovny při přípravných pracích k sestavení katalogu mohlo již nyní vykazat důležité výsledky zejména pro dějiny literatury právní. Byl to na prvním místě nález a rozbor boloňského stacionářského seznamu z let 1274—1276 a předpisů o stacionářích (tj. pronajímatelích vzorových textů knih určených k opisu), obsažených ve statutech boloňské university, kterým sto dvacet let po Savignym a sedmdesát let po Deniflovi byl učiněn nový krok vpřed při poznávání vysoce důležité a dosud málo probádané otázky obchodu s knihami a dějin knižních textů na středověkých universitách.² Proti dosavadním vědomostem, kterým byly dříve k dis-

¹ Václav Vaněček, *Nový text (varianta) Dekretů Břetislavových z r. 1039*, *Slavia antiqua* 3, Poznaň 1952, 131—135.

² Miroslav Boháček, *Zur Geschichte der Stationarii von Bologna*, *EOS* 48/2 — *Symbolae Raphaeli Taubenschlag dedicatae* II, Varšava—Vratislav 1957, 241—295; zde též edice příslušných textů z rkp. C. O. 209.

poslící texty teprve století čtrnáctého, znamenal tento nález posunutí znalostí statutů boloňské university do doby o půl století starší. Olomoucký zlomek obsahuje nadto důležitý přínos ke studiu pecí (tj. složek vzorového exempláře knihy, podle nichž byly pořizovány na universitách opisy) v předpisu o dvojnásobném značení pecí, čímž je dána opora pro další bádání o autentičnosti a správnosti rozšiřování textů, pro které je značení pecí v rukopisech pomůckou nanejvýše závažnou.

Doklady o starobylosti právní kultury v našich zemích přinášejí i tři vzácné kodexy, které byly v Olomouci již v době biskupa Jindřicha Zdíka (1126—1150), u nichž je velmi pravděpodobný i vznik v olomouckém skriptoriu. I když byly dřívějšímu bádání již známé, přece teprve nový rozbor prokázal jejich obsah a upozornil na další problémy jejich studia.³ Z jejich obsahu lze zde uvést aspoň dvě díla, jejichž význam pro dějiny kanonického práva je mimořádné závažnosti, totiž *Collectio trium partium Ivona* ze Chartres a přepracování sbírky *Collectio XII partium*.

Již vědomost o těchto významných právnických dílech budí oprávněnou nedočkavost odborného čtenáře, který sahá po nové práci prof. Boháčka, jejímž obsahem je souhrnný výklad o literatuře středověkých právních škol, zachované v rukopisech olomoucké kapitulní knihovny, a která je předmětem této recenze.⁴

Obraz, který se nám nabízí, je více než překvapující jak pro množství, tak i pro význam právní literatury středověké, která tu je uchována a která tvoří celek mimořádné kulturní hodnoty. Imposantní řada 247 položek abecedního seznamu zachovaných děl udivuje již při prvním nahlédnutí do Boháčkova spisu, avšak daleko hlubší představu o hodnotě této rukopisné sbírky dovolí učinit teprve pozorné studium autorova zasvěceného výkladu.

Cena Boháčkova spisu nespočívá jen v odkrytí a v přesném určení jednotlivých děl, nýbrž též v jejich klasifikaci podle literárních druhů a v zařazení do historického vývoje právní vzdělanosti. Tímto způsobem zpracování pokračuje Boháček hranici přípravných prací pro katalog a podává významný badatelský přínos pro dějiny právní vzdělanosti v našich zemích, přínos tím vítanější, že zpracovává materiál dosud z větší části nepřístupný, v některých případech pak jde dokonce do takové hloubky, že znamená i podstatné posunutí dosavadních vědomostí vpřed. Některé zvláště zajímavé nebo důležité spisy jsou totiž probrány s přihlédnutím k řadě jiných rukopisů i k velké literatuře a výklad o nich vynáší na světlo dosud neznámé literární souvislosti.

Autor rozdělil svůj výklad do čtyř oddílů, v nichž probral postupně všeobecný význam a charakteristiku olomoucké sbírky právnických rukopisů, rukopisy legistické, literaturu práva kanonického a konečně spisy určené především pro užívání v právní praxi. V každém oddílu pak řadí jednotlivé spisy podle literárních druhů a věcné spojitosti. Tím se ovšem stává, že nemůže často respektovat rukopisnou souvislost zachování různých spisů a zmiňuje se proto o jednotlivých kodexech na různých místech podle toho, jaké povahy jsou rukopisné kusy v nich obsažené. V zásadě je třeba tomuto řazení jen přisvědčit, neboť práce, jejímž úkolem je třídění a hodnocení v rámci celého vývoje středověké právní vzdělanosti, nemohla volit postup jiný; možno je jen vyslovit polito-

³ Miroslav B o h á č e k, *Nejstarší právní rukopisy v olomoucké kapitulní knihovně*, Sborník krajského vlastivědného musea v Olomouci IV B (1956—1959), 327—337.

⁴ V dalším bude B o h á č e k u v spis citován jménem autora a stránkou.

vání, že vedle abecedního seznamu spisů nebyl připojen i stručný seznam signatur citovaných rukopisů s uvedením stránek, kde se o nich dějí zmínky, aby čtenář mohl pro svou orientaci snadněji rekonstruovat i obsah jednotlivých kodexů.⁵

Autor uvádí jednotlivé skupiny spisů obvykle stručným, ale výstižným výkladem o druzích literatury, v nich obsažené, čímž umožňuje snadnější užití díla i odborníkům v jiných oblastech historického bádání. Zvláštní zmínky zaslouží i bedlivé sledování záznamů pecí v rukopisech universitního původu, čímž se příštím bádání dostává dobré pomůcky pro textovou kritiku i pro určování proveniencí rukopisů. Závažné ceny metodické je i výklad o ceně starých katalogů a jejich poměru k dochovaným rukopisům pro určení staré podoby knihovny. Je třeba souhlasit s požadavkem, aby východiskem k tomu byly dochované rukopisy, neboť opačný postup se nemůže vyhnout nebezpečí neurčitostí či chyb.⁶ Autor sám pak bedlivě sleduje staré katalogy z let 1413, 1430 a 1435 a v řadě míst buď s jistotou identifikuje kodexy, náležející do knihovny již v té době, nebo naopak ukazuje na obtíže, které se přesnému určení staví v cestu.

Celý spis je doprovázen bohatým poznámkovým aparátem, který obsahuje odkazy na široký výběr z literatury i na prameny od srovnávání s jinými rukopisy, přes staré tisky, odlehle časopisy až k publikacím nejnovějším. Na cenu toho zde upozorňuji především proto, že bývá často obtížné sledovat bohatou, zvláště zahraniční knižní i časopiseckou produkci, jež není vždy snadno přístupná, a o které se tak čtenář dozvídá základní údaje.

Hlavní hodnota právnických rukopisů olomoucké kapitulní knihovny spočívá v jedinečnosti jejich celku; to také zdůrazňuje především sám Boháček. Knihovna, jejíž počátky sahají až do prvních desetiletí existence olomouckého biskupství, byla stále pravidelně doplňována a byla po řadu století institucí živou, udržovanou zcela na výši potřeb doby. A co více, zůstala dodnes v podstatě ve své původní podobě, které se vyhnuly různé události, znamenající mnohdy pro jiné knihovny nenahraditelné ztráty. Oceňujeme-li především zachovaný komplet knihovny, nelze proto pominout ani cenu a význam některých jednotlivých kodexů. Mezi množstvím půl třetího sta právnických děl jsou i taková, která se vyskytují ve známých rukopisech velmi zřídka v několika málo či dokonce v jediném rukopisu, avšak jsou tu i díla dosud odjinud neznámá, která se tak uvádějí do vědecké literatury vůbec po prvé. Tato skutečnost znovu potvrzuje mezinárodní význam olomoucké kapitulní knihovny a není nejmenších pochyb, že příští bádání obrátí k ní ve zvýšené míře svou pozornost. Boháčkův spis k tomu vytváří velmi spolehlivý základ.

Bez zevrubné znalosti rukopisů není možné podat skutečný přínos k tomu, co již objevil, určil a roztřídil Boháček. Mohu se proto v této recenzi hlouběji zabývat jen dvěma rukopisy, kterým jsem měl možnost věnovat podrobnou pozornost v jiné souvislosti své práce.

Jsou to oba rukopisy Dekretu Gratianova — rkp. C. O. 39 a C. O. 266⁷ — které mají oba svou cenu pro textovou kritiku Dekretu, druhý z nich pak i pro vývoj

⁵ Takový seznam rukopisů by nikterak neznamenal snad náhradu předběžného inventáře či dokonce katalogu, jehož účel i způsob podání je jiný; byl by jen orientační pomůckou po daném spise.

⁶ Zde pokročil B o h á č e k, 7—8, nad práci Miroslava F l o d r a, *Olomoucká kapitulní knihovna a její inventář na začátku 15. století*, Sborník prací filosofické fakulty brněnské university 7 (1958), 76 ns.

⁷ O nich B o h á č e k, 34—35.

jeho glosy.⁸ Využívám této příležitosti, abych aspoň několika zběžnými informacemi doplnil základní údaje Boháčkovy, který ovšem při souhrnné práci nemohl pátrat po podrobnostech.

Kodex C. O. 39 patří mezi rukopisy Dekretu Gratianova⁹ obsahující zvláště vysoký počet paleí (tj. dodatečně vsouvaných kapitol na různá místa Dekretu). Tři paleae, uvedené Boháčkem, které byly připsány dodatečně na konci kodexu a které dle označení náleží za C. 16 q. 1 c. 45, byly dodány podle vzoru některého rukopisu, jehož typ se zachoval v rkp. pařížské národní knihovny 3897, kde jsou na označeném místě skutečně zapsány v textu.¹⁰ Se stejnými odchylkami a zvláštnostmi textu jsou na témže místě zapsány i v několika jiných rukopisech.¹¹

Druhý rukopis Dekretu, tj. C. O. 266, neobsahuje údaje, z nichž by bylo možno soudit, kdy se stal součástí olomoucké kapitulní knihovny, avšak jisto je, že v polovici 15. století byl ve Slezsku. Jeho vlastníkem, jak ukazuje vlastnický zápis na fol. 3^r byl Jindřich Senftenleben, arcijáhen lehnický a glogovský, o němž jsou opětovně zmínky ve slezských pramenech kolem poloviny 15. století.¹² — Velmi cenné a zajímavé starší vrstvy glos si zaslouží dalšího detailního rozboru. Srovnáním se známými částmi summy *Et est sciendum*,¹³ francouzského původu z doby kolem r. 1185, se skutečně prokázala příbuznost olomouckých glos s touto summou; glosy k některým místům jsou dokonce doslovně shodné. Tím se potvrdilo dřívější určení,¹⁴ převzaté i Boháčkem.

K několika jiným rukopisům mohu připojit jen příležitostné poznámky o směru příštího bádání; ve většině případů pak jen podtrhnout některé ze závažnějších objevů.

Vlastnický zápis v rkp. C. O. 262: „Liber Johannis Beroldi ... notarii civitatis Pragensis“ vede, jak soudí Boháček, pravděpodobně k pražskému písaři Bertoldovi z let 1338—1351.¹⁵ Dal bych však dále k uvážení, zda s ním není identický Ioannes Bertoldi, který je v letech 1353—1365 notářem kanceláře Karla IV. a v r. 1365 proboštem v Bamberku a císařovým poslem do Itálie;¹⁶ letopočty tuto

⁸ Jiří Kejř, *Les manuscrits du Décret de Gratien dans les bibliothèques tchécoslovaques* — práce vyjde ve *Studia Gratiana* 8, Bologna 1961. Několik drobných zmínek též Jiří Kejř, *Bratislavský rukopis Dekretu Gratianova*, *Právnícké štúdie* 8 (1960), 264—294.

⁹ Boháček v spis je ve skutečnosti uvedením tohoto rukopisu do vědecké literatury, neboť stará zmínka B. Dudíka, *Handschriften der Bibliothek des Metropolitancapitels in Olmütz*, *Archivalische Zeitschrift* 5 (1880), 131—132, jej nazývá nejasně „Libri decretorum cum commentariis“, a příliš stručný popis je sestaven matoucím způsobem.

¹⁰ Jacqueline Rambaud-Buhot, *L'étude des manuscrits du Décret de Gratien conservés en France*, *Studia Gratiana* 1 (1953), 138.

¹¹ Za toto sdělení vděčím prof. Stephanu Kuttnerovi (dopis z 26. května 1960), který dále soudí, že archetyp těchto rukopisů pravděpodobně jde až do doby před *Complatio prima* (tj. před rok 1187 — k tomuto datování viz výklad níže!).

¹² V roce 1441 je mistrem a má titul „literarum apostolicarum scriptor, Legnicensis ac Glogoviensis ecclesiarum archidiaconus, canonicus Wratislawiensis“ — *Codex diplomaticus Silesiae* XV, No. 80, p. 78.

¹³ Velmi podrobné její úryvky otiskl Franz Gillmann, *Die Dekretglossen des Cod. Stuttgart, hist. f. 419*, *Archiv für katholisches Kirchenrecht* 107 (1927), 192—250. Srov. též Stephan Kuttner, *Repertorium der Kanonistik*, *Studi e testi* 71, 1937.

¹⁴ Stephan Kuttner-Eleanor Rathbone, *Anglo-norman Canonists of the Twelfth Century*, *Traditio* 7, 296²⁹.

¹⁵ Dle W. W. Tomka, *Dějepis města Prahy I*, 611, citovaného Boháčkem, působil v úřadě městského písaře v letech 1338—1344; dle Ferdinanda Tadra, *Kanceláře a písaři v zemích českých za králů z rodu lucemburského Jana, Karla IV. a Václava IV. (1310—1420)*, Praha 1892, v letech 1338—1351.

¹⁶ K němu Tadra, *Kanceláře a písaři*, 31 a 251; dále Ferdinand Tadra, *Kulturní styky Čech s cizinou*, Praha 1895, 180.

domněnku podporují. Příští postup v jeho hodnotech ukazuje na vyšší vzdělání, o němž by svědčilo i vlastnictví kodexu, obsahujícího Volumen.

Význam pro dějiny právníkové literatury a zejména pro kritiku textů právních památek má patrně rkp. C. O. 201, jehož obsahem je Digestum novum. Dle Boháčkova určení¹⁷ jde sice o kodex italské proveniencce, nikoli však o rukopis boloňský. Dokladem toho je nejen písmo kodexu, nýbrž též odchýlný počet pecí, jejichž záznamy jsou v úplné řadě zapsány, který neodpovídá exemplářům boloňským. Tím ovšem kodex nesporně nabývá na zajímavosti. Záznamy pecí jsou z italských universit prozkoumány především z university boloňské a neapolské.¹⁸ Je tu potom dvojí možnost původu rukopisů. Mohlo by jít o kodex vzniklý na universitě neapolské, který již svou proveniencí by byl v našich rukopisných sbírkách poměrnou vzácností. Avšak mohli bychom tu mít kodex pocházející z některé jiné italské university, což by jeho cenu jen zvyšovalo, neboť pak by v olomouckém rukopisu našlo bádání pevnou oporu pro úvahy o rukopisech jiných universit s přesně určenými pecemi. Zdá se, že přesné určení proveniencce rukopisu by mohlo být jedním z příštích úkolů bádání o olomouckých kapitulních rukopisech.

Z jiných rukopisů obsahujících části justiniánské kompilace je možno jen upozornit na rkp. C. O. 273 (Digestum novum), ve kterém jsou v několika vrstvách důležité předaccursiovské glosy, které budou jistě předmětem příštího výzkumu; z jiných rukopisů legistického obsahu budiž i zde upozorněno na fragment jinak úplně nezvěstného spisu Dinova (rkp. C. O. 201) či na výklad, dosud rovněž neznámý, IV. knihy, 6. titulu Institucí, jehož autorem je Iacobus de Buttrigaris.¹⁹

Z pramenů a literatury práva kanonického je vhodné se zastavit, kromě obou již zmíněných rukopisů Dekretu Gratianova, u rkp. C. O. 589, jehož obsahem jsou první čtyři Compilationes antiquae, a to pro datování sbírky dekretálů Bernarda z Pavie, známé jako Compilatio prima. Olomoucký rukopis ji datuje rokem 1187, což bylo od doby Schulteho sice známo, avšak v průběhu bádání se vznik Compilatio prima posouval až do let 1188—1192. Novější rozbor neznámých rukopisů však ukázal, že bude nutno přijímat právě rok 1187 za datum vzniku sbírky,²⁰ což je přesným datováním v olomouckém rukopisu jen potvrzeno.²¹ Ovšem v pětiletí 1187—1192, v němž se pohybovalo dosavadní datování a které je přímo nabito právníkou tvorbou velkého rozsahu i dosahu, má posunutí k nejstarší hranici velkou cenu. Je totiž známo, jakého vlivu a rozšíření Compilatio prima nabyla a jak hojně se jí užívalo i v jiných spisech. Zjištění přesné doby jejího vzniku je tudíž závažnou oporou pro datování jiných děl, zvláště pak pro datování glos k Dekretu Gratianovu, které často sahají k papežským dekretálům.

Samostatnou cenu má i Glossa ordinaria k Dekretu Gratianovu v rkp. C. O. 401 v její první redakci, jejímž autorem je Ioannes Teutonicus — je to řídký případ jejího výskytu bez textu Dekretu.

Počet čtyř rukopisů zákoníka papeže Řehoře IX. — Decretales Gregorii IX., tzv.

¹⁷ Boháček, 13.

¹⁸ Sám autor základního díla Jean Destrez, *La pecia dans les manuscrits universitaires du XIIIe et du XIVe siècle*, Paris 1935, nezjistil italský rukopis se značením pecí jiného původu. Novější literatura mi není většinou přístupná.

¹⁹ Boháček, 15—17, 20—21, 22—23.

²⁰ Adam Vetulani, *Deux intéressants manuscrits de la Compilatio prima*, Traditio 12 (1956), 610.

²¹ Boháček, 39.

Liber extra, je pozoruhodný zejména při srovnání se sbírkami pražskými, kde se nevyskytuje glosovaný rukopis vůbec²² a jen malý počet neglosovaných.²³ Cenné jsou i glosy v olomouckých rukopisech, které poskytují obraz různých redakcí řádné glosy Bernarda de Botone. Dodati je možno, že i počet a cena ostatních církevních zákoníků je pozoruhodná.

Z jednotlivých zajímavostí je možno zmínit se o rkp. C. O. 264, obsahujícím lekturu Antonia de Butrio na čtvrtou knihu Dekretálů; kodex je podle explicitu nejspíše přímým opisem vlastního exempláře autora. Příštímu bádání je třeba ponechat podrobné zpracování aparátu k Summē Decretalium Henrici de Merseburg, začínajícího *Fecit deus duo luminaria* (rkp. C. O. 378). V literatuře dochází k nedosti přesnému jeho odlišení od jiného výkladu téže summy, totiž Casus, začínajícího incipitem *Labilia sacerdotis custodiunt scienciam ... Cum summam Henrici fratribus legerem ...*, jehož autorem je Henricus de Barben.²⁴ Přesné jejich rozlišení a určení autorství aparátu (v literatuře bývá uváděn jako autor též Henricus de Barben), je žádoucí, neboť jde o dílo zachované v našich i cizích knihovnách ve velmi početných rukopisech.

I literatura určená pro právní praxi je v olomouckých rukopisech obohacena o cenná pozorování a dokonce i o díla dosud neznámá. Je to traktát *questionum*, jehož autorem je patrně Homobonus Cremonensis, traktát *De officio iudicis*, kterým je možno rozšířit znalost tvorby i tak známého a hojně citovaného kanonisty jako je Ioannes de Deo, a konečně i anonymní procesualistický traktát s incipitem *Quoniam citacio est origo et fundamentum totius iudicii*; všechny jsou zachovány v témže rkp. C. O. 40.²⁵

K těmto dílům přistupuje ještě kanonistická literatura domácího původu, která je rovněž reprezentována v olomouckých rukopisech několika zajímavými spisy.²⁶ To vše je dokladem správnosti Boháčkova konstatování, že v kapitulní knihovně olomoucké je zachován soubor právnícké literatury u nás jedinečný. I když v něm počtem převládá, jak je u instituce církevní pochopitelné, literatura práva kanonického, přece jen pozoruhodné je i množství a význam literatury legistické. To je ovšem dokladem toho, jak spojitě bylo studium obojího práva a jak nakonec i praxe církevní správy a církevního soudnictví se neobešla bez dobré znalosti práva římského. Ale odtud vedou už i cesty k postupnému recipování obojího práva i v národních právech, a je to zvláště vliv právních škol, které z italských a francouzských universit šíří novou právní vzdělanost, jež postupně proniká i do systémů domácích práv v různých evropských terito-

²² Teprve v době zcela nedávné získala universitní knihovna v Praze koupí glosovaný rukopis, původně admontský, který je nyní uložen pod sign. XX A 13. — Glosovaný rukopis Dekretálů získala i universitní knihovna v Brně koupí ze soukromé sbírky; je to kodex původně Thunovské knihovny v Děčíně. Uložen je zatím bez signatury.

²³ Mimochodem uvádím, že neglosovaný fragment Řehořových Dekretálů je i ve svatojakubské knihovně v Brně, uložené v brněnském městském archivu. Rkp. 96/114 malého formátu (192×127 mm) obsahuje text Dekretálů (fol. 43^r—154^v) počínaje knihou 3, tit. 13, cap. 3, do konce.

²⁴ Boháček, 54. Z literatury J. F. Schulte, *Die Geschichte der Quellen und Literatur des Canonischen Rechts II*, Stuttgart 1877, 244² a 535; Emil Seckel, *Beiträge zur Geschichte beider Rechte im Mittelalter*, Tübingen 1898, 199¹⁷⁷, 262, 493³³; Emil Seckel, Recense katalogu právníckých rukopisů městské knihovny v Tridentu, *Zentralblatt für Bibliotheks-Wesen* 36 (1919), 275; St. Kuttner, *Repertorium*, 160¹.

²⁵ Boháček, 60—61, 65, 67—68.

²⁶ Spisu *Processus iudicialis secundum stilum Pragensem* věnoval M. Boháček pozornost ve Sborníku Akademiku Václavu Vojtíškoví k 75. narozeninám, Praha 1958, 5—35, a s vysokou pravděpodobností prokázal autorství Mikuláše Puchníka.

riích. K této velmi závažné a v poslední době vědecky živě sledované otázce je olomoucký soubor přínosem prvořadě důležitosti.

K Boháčkově rozpravě, která je dílem velké erudice i soustředěné píle, bylo možno připojit v této recenzi jen hrst úvah, které si nemohou klást nárok na úplné zhodnocení obsahu olomouckého souboru právnických rukopisů — vždyť to by znamenalo mnohdy jen reprodukci autorových pozorování. Není však pochyb, že nyní vzbudí právnícké rukopisy olomoucké kapitulní knihovny i živou pozornost mezinárodního bádání a že by bylo proto žádoucí uvést Boháčkův spis i na mezinárodní fórum jeho překladem nebo aspoň podrobným výtahem v některé světové řeči.

Jako závěrečnou poznámku na okraji záslužné Boháčkovy práce budiž dovoleno připojit ještě drobnou úvahu k připravovanému katalogu rukopisů olomoucké kapitulní knihovny. Až do doby, než bude katalog sestaven a vydán, má vědecké veřejnosti sloužit aspoň prozatimní inventář kapitulních rukopisů, který vyjde v sérii archivních průvodců, vydávaných Státní archivní správou.²⁷ Není ovšem pochyb o užitečnosti tohoto přehledu, který dočasně poslouží jako zdroj základních informací, nicméně je třeba vyslovit rozhodný požadavek, aby jím nebylo oddáleno vydání úplného katalogu! Lze plným právem předpokládat, že olomoucká kapitulní knihovna obsahuje i velmi cenné a možná i unikátní rukopisy jiných druhů literatury, z nichž zvláště codices philosophici a theologici budou bohaté na důležitá díla vrcholné scholastiky i na polemickou literaturu doby husitské. Různé druhy této literatury by zasloužily podobného zpracování, jaké podal Boháček o literatuře právních škol. I na tomto poli je stále možnost velkých objevů. Proto by při sestavení a vydání katalogu mělo být přihlédnuto k velkému mezinárodnímu významu celé sbírky a katalog by měl být zpřístupněn co nejširšímu použití latinským zněním. A také jeho vnější výprava i pomocný aparát by měl odpovídat potřebám vědecké práce a tomuto požadavku musí ustoupit případné potíže technické při sazbě nebo rozsahu díla. Nebude možno si představit podobnou publikaci bez úplných rejstříků, při čemž bych se zvláště přimlouval i za zařazení úplného rejstříku incipitového;²⁸ půjde tu o práci, jejíž hodnota zůstane trvalá.

Jiří Kejř.

²⁷ Boháček, B. Srov. i Václav Vojtíšek, *Naše rukopisné bohatství a jeho soupis II*, Věstník ČSAV 69 (1960), 52.

²⁸ Jako příklad by mohl sloužit z nově vydávaných soupisů rukopisů čsl. knihoven zvláště katalog rukopisů opavských — M. Boháček - F. Čáda, *Soupis rukopisů studijní knihovny v Opavě*, Opava 1955.